

SPR

NG

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. Wat is SPRING?
  - 2.1 Missie
  - 2.2 Kernactiviteiten en
  - 2.3 Kern artistieke visie
3. De realisatie van de voorgenomen prestaties en een reflectie daarop
  - 3.1 Programma,
  - 3.2 SPRING Coproducties en talentontwikkeling,
  - 3.3 Overige programmering
4. SPRING Context
  - 4.1 SPRING Academy
    - 4.1.1 Nieuwe samenwerkingen
    - 4.1.2 Bestaande samenwerking
    - 4.1.3 Voor de toekomst
  - 4.2 SPRING Open Academy
  - 4.3 Stadssymposium en Festival Fellow
  - 4.4 TM live: Uitholling van de kunsten
5. SPRING in Utrecht
6. SPRING on Tour
7. Very Now
8. SPRING Netwerken
9. Internationale Programmeurs
10. Festival Centrum
11. Marketing en communicatie
  - 11.1 Strategie
12. Organisatie
  - 12.1 Bestuur
13. Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
  - 13.1 Duurzaamheid
  - 13.2 Toegankelijkheid
  - 13.3 Diversiteit en
  - 13.4 Fair Practice
14. Financiën
  - 14.1 Publieksinkomsten
  - 14.2 fondsen
  - 14.3 sponsoring
  - 14.4 wijzer werven
  - 14.5 Financieel resultaat
15. De toekomst

Bestuursverslag SPRING Performing Arts Festival 2016

1. Inleiding

SPRING Performing Arts Festival 2016 zette de positieve ontwikkelingen uit de voorgaande jaren voort. De editie 2016 liet zien dat we een publiek hebben opgebouwd dat zich laat prikkelen door de belofte van SPRING: voorstellingen en installaties op het scherpst van de snede, cross-overs tussen dans en theater, verrassende schoonheid, nieuwe namen maar ook oude favorieten, op een goede manier gebruikmakend van de publieke ruimte, en politiek uitdagend. Met andere woorden: SPRING is een plek waar de nieuwsgierigheid wordt geprikkeld, een plek om relevante theater- en dansstukken en installaties te zien, een plek waar je makers kunt ontdekken die een positie innemen in de wereld van vandaag met haar politieke en sociale uitdagingen, een plek waar je op onverwachte en intelligente manieren verrast kunt worden. SPRING is een plek waar het publiek serieus wordt genomen, als volwassen mensen en burgers.

Naast de Nederlandse en internationale programmering, zocht SPRING in 2016 opnieuw de verbinding met de stad Utrecht via producties in de publieke ruimte en samenwerking met een groot aantal partnerorganisaties. Daarnaast bood SPRING een educatieprogramma op hoog niveau en was het een goede gastheer voor publiek en artiesten. Naast het reguliere publiek verwelkomde SPRING een groot aantal (inter)nationale programmeurs en de vriendenvereniging van het theater Kaserne van Basel die met 35 mensen SPRING 4 dagen lang bezocht. Veel van de voorstellingen werden in de pers besproken, en de Duitse televisie maakte een film van een half uur over SPRING, die werd uitgezonden op 3sat en online te bekijken is:

<http://www.3sat.de/mediathek/?mode=play&obj=59553>

2. Wat is SPRING?

SPRING begon in 2013 als fusie tussen Festival a/d Werf en Springdance. Na vier edities wordt SPRING gezien als een festival met een unieke, scherpe programmering. Het heeft de afgelopen jaren een publiek in Utrecht opgebouwd, met een grote stap voorwaarts in 2015 toen de bezoekerscijfers met 35% stegen tot een totaal van 20.000 bezoekers, met 7.500 verkochte tickets. Deze ontwikkeling zette zich door in 2016. SPRING heeft een sterke internationale reputatie en werkt met partners in heel Europa. SPRING functioneert als een internationaal platform voor Nederlandse kunstenaars, het is een belangrijk trefpunt voor cutting-edge internationale kunstenaars, het importeert nieuwe ideeën voor het Nederlandse theater- en dansveld, en is een ontmoetingsplaats voor nationale en internationale programmeurs (65 professionele programmeurs aanwezig in 2016). De coproducties van de laatste vier jaar zijn meer dan 600 keer uitgevoerd in Nederland en in het buitenland (zie: www.springutrecht.nl/spring-co-productions). En SPRING richtte de SPRING Academy op, het educatie- en reflectieplatform voor studenten en jonge kunstenaars met meer dan 400 deelnemers uit 20 landen in vier jaar. Als nieuwe toevoeging startten we in 2016 met SPRING Open Academy, een intensief educatieprogramma voor publiek dat niet werkzaam is in het vakgebied.

2.1 Missie

SPRING is het toonaangevende, internationale platform voor actuele ontwikkelingen in de podiumkunsten (dans, theater en cross-over). SPRING stimuleert de ontwikkeling van jonge veelbelovende makers en voedt en vernieuwt daardoor de podiumkunsten. SPRING is actief in het zoeken naar nieuwe vormen om haar publiek aan te spreken.

De geformuleerde doelstellingen voor 2013-2016 zijn:

- het presenteren van nieuwe ontwikkelingen in de internationale hedendaagse podiumkunsten in Utrecht.
- het uitbreiden van het (inter)nationale netwerk en het aangaan van (inter)nationale samenwerkingsverbanden om de ontwikkeling van jonge makers te ondersteunen.
- het vergroten en verbreden van in hedendaagse podiumkunsten geïnteresseerd publiek door strategische initiatieven voor publieksontwikkeling.
- het stimuleren van theoretische verdieping en reflectie om de actuele ontwikkelingen in de kunst te relateren aan de hedendaagse samenleving.

2.2 Kernactiviteiten

Podiumkunst die hedendaags is, innovatief, interdisciplinair, internationaal, jong van geest, geëngageerd en de grenzen opzoekt. De kunst van nu, in de vorm van nu. Dat is de kunst die SPRING toont in Utrecht. De aandacht van het festival gaat vooral uit naar internationale theater- en dansmakers, die aan het begin staan van een nieuwe ontwikkeling. Het doel is niet enkel een trend te introduceren of te presenteren, maar actief te scouten

naar juist die ontwikkelingen die een belofte voor de toekomst inhouden, zodat er werkelijk sprake is van voeding en vernieuwing van de podiumkunsten. Het festival geeft bovendien talentvolle Nederlandse kunstenaars een platform om zich binnen deze internationale en interdisciplinaire context te presenteren. Daarnaast biedt het festival, o.a. middels, de SPRING Academy reflectie op de actuele ontwikkelingen en draagt het zorg voor talentontwikkeling. Programmering, de reflectie daarop en talentontwikkeling zijn bij SPRING festival nauw met elkaar verweven.

SPRING richt zich op de nieuwe en actuele vormen van podiumkunst, zonder de voorstellingen te willen benoemen als dans of theater. Het festival presenteert voorstellingen, locatietheater en performance-installaties die ontstaan zijn vanuit het perspectief van de dans, het theater en de vele verschillende mengvormen daartussenin, waarbij ook samenwerking gezocht wordt met andere kunstvormen zoals beeldende kunst, architectuur of film.

SPRING is een plek voor ontmoeting en uitwisseling en stelt de dialoog centraal. Tussen makers en disciplines, tussen makers en wetenschappers, tussen makers, wetenschappers en publiek en tussen diverse publieksgroepen onderling.

3. De realisatie van de voorgenomen prestaties en een reflectie daarop

3.1 Programma

Het werk dat we op SPRING vertoonden kan worden omschreven als cutting-edge of radicaal. We presenteerden makers met een sterk eigen artistiek handschrift, dat voortdurend in ontwikkeling is. De kern van het festival bestond uit crossovers, waarin elementen uit verschillende genres werden gecombineerd; dans en theater, lichamelijke taal, muziek en beweging, beeldende kunst en performance. Een aantal makers is jong, anderen al meer ervaren, vooral bij de grotezaalproducties. Veel van hen werkten vanuit een sterke politieke en sociale interesse. En opnieuw vormde het werk in de publieke ruimte een essentieel onderdeel van het programma van SPRING.

Met deze scherpe programmering verrijkten we ook in 2016 het Nederlandse podiumkunstenveld. Vergelijkbaar aanbod is schaars in Nederland, terwijl het belang van innovatie binnen de podiumkunst evident is. Met internationale, vernieuwende kunstenaars bieden we input aan het Nederlandse kunstenveld en beschrijven we (of reageren we op) de wereld van vandaag (en die van morgen).

Het programma volgde twee hoofdlijnen. Ten eerste hadden we een groot aantal voorstellingen en installaties met een duidelijk politieke invalshoek, die kwesties behandelden rond identiteit, de samenleving en het organiseren van politieke en sociale discussies en besluitvorming. Voorbeelden hiervan zijn Simon Mayers Sons of Sissy, Dries Verhoevens Guilty Landscapes en Edit Kaldors Web of Trust. Ten tweede was er ook een aantal producties die uitgingen van een radicale esthetische keuze, zoals The Cube van Andrea Bozic en Julia Willms of Concrete van Maud Le Pladec.

De relatie tussen esthetiek en politiek was ook een belangrijk focuspunt in het contextprogramma, dat draaide om de term „meta-moderniteit“. De Festival Fellow, Timotheus Vermeulen van de Radboud Universiteit Nijmegen, definieert meta-moderniteit als de poging het idealisme en de grote verhalen van het modernisme samen te brengen met het relativisme en de ironie van het postmoderne tijdperk.

Een derde thema werd gevormd door de effecten van digitalisering. Dit was terug te zien in verschillende stukken op het festival, de ene keer duidelijker (Edit Kaldor, Dries Verhoeven), en de andere keer wat meer verborgen of in de achtergrond van een werk (Jan Martens).

SPRING 2016 heeft 345 voorstellingen geprogrammeerd en 82 (rand)programmaonderdelen (inclusief SPRING Academy). Het grote aantal voorstellingen komt voor een groot deel op conto van de voorstelling van Dries Verhoeven (172 één op één voorstellingen) en Katja Heitmann (33 voorstellingen). Ongeveer 62 % van het programma bestond uit internationale producties. Makers kwamen uit Angola, België, Duitsland, Estland Frankrijk, Israël, Japan, Hongarije, Kroatië, Oostenrijk, Polen, Verenigd Koninkrijk en Zwitserland. 38% kwam uit Nederland. Bijna alle internationale producties waren voor het eerst in het land te zien. We halen nieuw internationaal werk naar Nederland en verbinden een kleine, zorgvuldig geselecteerde groep Nederlandse makers (en met hen SPRING zelf) aan buitenlandse partners in diverse Europese landen in het kader van het Internationale bezoekers programma van Dutch Performing Arts. In 2016 waren dat Dries Verhoeven, Katja

Heitmann, Nicole Beutler, Nick Steur, Andrea Bozic&Julia Willms, Oneka von Schrader, Davy Pieters, Holzinger & Riebeek en Edit Kaldor.

SPRING presenteerde nieuw werk, het meeste als première of Nederlandse première. Vaak ging SPRING al ver voordat een voorstelling werd gemaakt een verbintenis aan met de makers of de nieuwe producties. Door te coproduceren en vroeg te boeken probeerden we deze Nederlandse en internationale makers al tijdens het creëren van hun nieuwe voorstellingen te ondersteunen.

In 2016 hadden we meer Nederlandse producties dan gewoonlijk. Aan de ene kant kwam dit door het opschuiven van twee geplande producties van 2015 naar 2016, en aan de andere kant doordat we samenwerkingsverbanden aangingen met twee jongere makers die in Nederland zijn gevestigd: Katja Heitmann en Oneka von Schrader.

3.2 SPRING Coproducties en talentontwikkeling

Met steun van het Ammodo Fonds, dat gedurende drie jaar (2016 – 2018) de coproducties van SPRING ondersteunt, was SPRING in staat meer coproducties te realiseren dan gewoonlijk. Daarmee heeft het festival de internationale positie weten te versterken. Met deze ondersteuning kunnen we aan voornamelijk, maar niet uitsluitend, Nederlandse makers financiële, productionele en dramaturgische ondersteuning bieden, en daarnaast toegang tot internationale netwerken, zichtbaarheid en ondersteuning bij de marketing.

Het programma Size Matters, waarvoor SPRING van het FPK de innovatietoeslag ontving, helpt choreografen de grote stap te zetten van de vlakke vloer naar de schouwburg, van het kleine naar het grote podium. Het programma besloeg vier jaar, en gedurende die vier jaar werkte SPRING met Jan Martens (4 jaar) en Nicole Beutler (2 jaar). De beide choreografen presenteerden tijdens SPRING nieuw werk voor de grote zaal van de Stadsschouwburg Utrecht. Nicole Beutler's 6: The Square was de openingsvoorstelling van SPRING, en Jan Martens' The Common People was de afsluiter van het festival.

The Square is gebaseerd op de Amerikaanse square dance, op het geometrische vierkant, maar ook op het idee van 'the square' als het plein, als ontmoetingsplaats in de stad. Nicole Beutler reflecteerde hiermee op de behoefte van de mens om orde te scheppen (met rechte lijnen zoals bij een vierkant) en onze behoefte om ons los te maken van de regelmaat en regels. De voorstelling bood een sterke reflectie op de versimpeling die het populisme voorstaat (door teksten van Wilders, Trump, Le Pen en anderen te gebruiken) en op de behoeften en problemen die in een heterogene samenleving spelen. Het publiek (1000 bezoekers verspreid over twee dagen) reageerde enthousiast. Nicole Beutler heeft een lange tournee kunnen plannen, voornamelijk in de grote zalen, wat een grote stap is binnen het Nederlandse danslandschap.

Jan Martens' The Common People was de climax van een vierjarige samenwerking tussen SPRING en deze Vlaamse choreograaf die zijn carrière hoofdzakelijk in Nederland heeft opgebouwd. Hij werkte met 48 mensen uit Utrecht, die elkaar tijdens de voorstelling in tweetallen, op het toneel, voor de allereerste keer ontmoetten. Wonderbaarlijk genoeg vonden deze intieme ontmoetingen dus plaats op het grote podium. Het was tegelijk een voorstelling en een groot sociaal experiment rondom de magie van een eerste ontmoeting tussen mensen, live en dus niet online. Het publiek, dat vrij in en uit kon lopen, bleef tot ver na middernacht.

Overige coproducties:

Guilty Landscapes van Dries Verhoeven, een video-installatie waarin een toeschouwer tegelijk een ontmoeting had met een arbeider in een Chinese textiel fabriek. Guilty Landscapes, dat tijdens SPRING in première ging, is een echte Verhoeven, politiek sterk, perfect van schoonheid en emotioneel raak.

Schönheitsabend van Florentina Holzinger & Vincent Riebeek. Na Wellness in 2014 liet het Nederlands-Oostenrijkse duo opnieuw zien dat ze tot de meest uitgesproken dansmakers van Europa behoren. Omdat het duo al eerder veel succes oogstte, programmeerde SPRING voor het eerst een voorstelling drie keer (in plaats van de gebruikelijke twee keer), en het bleek een juiste beslissing, want alle drie de voorstellingen waren bijna helemaal uitverkocht.

In Web of Trust probeerde Edit Kaldor een online community op te zetten waarbij de deelnemers elkaar zouden helpen met persoonlijke problemen en zorgen. De productie was sterk gebaseerd op een sociale interesse en de poging om sociale media te gebruiken voor sociale doeleinden, maar de vorm waarin dit werd gepresenteerd was (nog) niet erg overtuigend.

SPRING produceerde een groot posterproject van de Britse kunstenaar Tim Etchells (van Forced Entertainment): Vacuum Days Utrecht. 100 posters, die op satirische wijze speelden met het actuele politieke debat, hingen verspreid over de stad op grote advertentieboards, wat ze een grote zichtbaarheid gaf.

Voor het eerst was SPRING coproducent van een Aziatisch gezelschap, chelfitsch, rondom schrijver/regisseur/choreograaf Toshiki Okada. Met de partners Kunstenfestivaldesarts in Brussel, Mousonturm Frankfurt en de Münchner Kammerspiele haalden we Time's Journey Through a Room naar Europa. Het is een zeer intiem theaterstuk dat de situatie in het Japan van na de Fukushima-ramp analyseert via de relatie tussen drie mensen.

Voor al deze makers was de steun van SPRING (financieel, maar ook het vertrouwen) van cruciaal belang. Maar talentontwikkeling betekent voor SPRING niet alleen coproducties. SPRING presenteerde nog een aantal opkomende makers:

Katja Heitmann werd aan het SPRING-publiek voorgesteld met haar participatieve installatie For iTernity, die laat op de avond op de Neude te zien was. Met de partners Dans Brabant (hoofdaanvrager) en Het Huis, deed SPRING met succes een aanvraag bij het FPK voor een Nieuwe Maker Subsidie met Katja Heitmann. Haar volgende voorstelling Pandora's Dropbox gaat tijdens SPRING 2017 in première.

Nick Steur liet zijn spectaculaire performance-installatie A piece of two – balancing human sized rocks in première gaan tijdens SPRING, en was elke dag van 14.00 tot 21.00 uur op de Neude te zien.

Oneka von Schrader werd met steun van Veem Theater in staat gesteld haar afstudeervoorstelling van de SNDO te bewerken: Panda Express ging in première op SPRING.

3.3 Overige Programmering

De eerder genoemde politieke lijn was niet alleen te zien in de coproducties van Dries Verhoeven, Edit Kaldor, chelfitsch en Tim Etchells, maar ook in een aantal andere voorstellingen: Davy Pieters/Theater Utrecht keken vanuit een post-apocalyptisch toekomstperspectief terug op de huidige tijd in Re-enactment of the Now. De Angolese performer, beeldend kunstenaar en muzikant Nastio Mosquito presenteerde zijn S.E.F.A. (Se Eu Fosse Angolano), een mix van een concert, videolezing en spoken-word performance waarin hij reflecteerde op de postkoloniale machtsverhoudingen. Nastio Mosquito is een briljant, uniek en politiek agressief kunstenaar die meestal in een beeldende kunst-context wordt geprogrammeerd. Massimo Furlan stuurde zijn Blue Tired Heroes, oude mannen in Supermanpakken, op een wandeling door de binnenstad van Utrecht. Zo stelde hij vragen bij ons verlangen naar helden en het idealiseren van het perfecte lichaam voor een productieve samenleving. De film Ash and Money van No99 legde het grootste theaterproject dat ooit in Estland werd gemaakt vast, een project dat tegelijkertijd een politieke campagne was die de strategieën achter het populisme blootlegde. Hoogtepunten waren Simon Mayers Sons of Sissy, een deconstructie van Oostenrijkse volksmuziek en volksdans die tegelijkertijd een analyse vormt van traditionele identiteit en een poging om de volkscultuur uit de klauwen van het rechtspopulisme te houden en Five Easy Pieces door Milo Rau/Campo waarin kinderen het verhaal van Marc Dutroux naspelen in een dramaturgisch goed doordachte en diep emotionerende voorstelling. Al deze producties toonden de kracht van politiek gedreven theater en dans.

De esthetische lijn zagen we ook in de verbluffend mooie installatie The Cube van Andrea Bozic en Julia Willms, een hypnotiserende reis door de natuur binnen de vier wanden van een witte kubus; in Maud Le Pladec's Concrete, a een prachtige vertaling in beweging en licht van een Michael Gordon compositie (uitgevoerd door het Ictus Ensemble). De Vlaamse Dolores Bouckaert en Charlotte Vandeneynde onderzochten de vrouwelijke hysterie en hoe die in de loop van de kunstgeschiedenis is uitgebeeld, in een voorstelling genaamd Deceptive Bodies. De Israëliische performer Adva Zakai probeerde om zonder haar lichaam te dansen in Last seen standing between brackets. Het Hongaarse dansgezelschap Hodworks presenteerde een van de meest expressieve voorstellingen van het festival, Conditions of Being a Mortal.

4. SPRING Context

4.1 SPRING Academy 2016

De vierde editie van SPRING Academy (voor het vierde jaar onder leiding van Aukje Verhoog) vond plaats tegelijkertijd met het festival. SPRING Academy 2016 was wederom een geslaagde editie. Het aantal deelnemers aan de verschillende programma's bleef even groot (154 personen) en het aantal aanmeldingen

van individuele deelnemers nam zelfs toe. De samenstelling van de deelnemers wordt steeds internationaler en meer divers; dit geldt zowel voor de individuele deelnemers die zich aanmelden als de opleidingen die programma's bij SPRING Academy afnemen. Theaterwetenschappers, dansers, choreografen, theatermakers, performance artiesten, beeldend kunstenaars, scenografen, schrijvers en denkers uit maar liefst 22 verschillende landen wisten SPRING Academy 2016 te vinden. We zijn verheugd dat we opnieuw grote groepen studenten van opleidingen uit binnen- en buitenland mochten verwelkomen.

Het thema van SPRING Academy 2016 was 'Holding it together – aesthetics & activism'. We hebben aan de hand van dit thema zeven verschillende programma's op maat gemaakt voor de studenten van Theatre & Dance van De Montfort University Leicester (DMU), voor studenten van de bacheloropleiding Theaterwetenschap (Media & Cultuur) en de researchmaster Media & Performance van de Universiteit Utrecht (UU), voor studenten van de bacheloropleiding uitvoerende dans & choreografie van ArtEZ en voor studenten van de master Scenografie van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht (HKU). Elk programma bestond uit workshops en gesprekken met kunstenaars die werk in het festival presenteerden en werkgroepsessies waarin op het thema en de voorstellingen werd gereflecteerd. 17 van de 20 kunstenaar gaven een bijdrage, waaronder Dries Verhoeven, Nicole Beutler, Simon Mayer, Nástio Mosquito en Adva Zakai. Daarnaast waren er gastsprekers uit het veld – o.a. Lisa Skwirblies, Imar de Vries, Domitilia Olivieri en Nanna Verhoeff.

Daarnaast organiseerden we dit jaar twee SPRING Intensive programma's (voorheen 'open call') geleid door Anne Breure en Lara Staal en een masterclass door Tim Etchells waar individuele makers zich voor konden aanmelden.

4.1.1 Nieuwe samenwerkingen

In 2016 gingen we nieuwe samenwerkingen aan met (Utrechtse) partners en werden bestaande partnerschappen met o.a. Universiteit Utrecht, Hogeschool voor de Kunsten Utrecht en Het Huis Utrecht vervolgd en verder uitgediept.

Een zeer geslaagd voorbeeld van een nieuwe samenwerking was het Festival Fellowship samen met Centre for the Humanities van de UU waarvoor cultuurwetenschapper Timotheus Vermeulen zich als een 'denker in residence' aan het festival verbond en verschillende programmaonderdelen van SPRING Academy leidde. Zijn onderzoek en theorievorming over een metamodernisme in de kunsten bleken een goed referentiekader en theoretische ondergrond te bieden bij het thema 'Holding it together – aesthetics & activism'. Het Festival Fellowship met Centre for the Humanities is een samenwerking die we met veel plezier in 2017 voortzetten; voor de komende editie nodigen we Dorita Hannah (Research Professor Interdisciplinary Architecture, Art & Design van de Universiteit van Tasmanië, Australië) uit.

Timotheus Vermeulen was niet de enige gastspreker wiens aanwezigheid een sterke inhoudelijke en inspirerende toevoeging bleek voor het programma en haar deelnemers. Van over de hele wereld kwamen mensen naar Utrecht om deel te nemen aan de exclusieve masterclass met schrijver, theatermaker en kunstenaar Tim Etchells. Hij gaf deze masterclass naar aanleiding van zijn posterproject Vacuum Days. Dit project was tijdens het festival in heel Utrecht te zien. Daarnaast kon een breder publiek kennismaken met Etchells tijdens het openbare interview dat plaatsvond op zondag 22 mei. Tijdens het openbare City Symposium dat samen met het Centre for the Humanities werd georganiseerd namen sprekers van internationale kunstinstellingen, (oa het Decaf festival in Caïro), en Utrechtse kunstinstellingen (oa Hacking Habitat en Casco) deel aan het debat. Een welkome kruisbestuiving en uitwisseling van kennis met zowel het lokale en het internationale veld. De gastprogrammering TM Live: Uitholling van de kunsten bracht het debat over het eigen veld in ons programma. Een lijn die we in 2015 reeds hadden ingezet door het hosten van een editie van De Agenda en die we ook graag de komende jaren willen blijven voortzetten. In de voorjaarseditie van 2017 organiseren we samen met Het Huis en de Theatermaker een nieuwe TM Live met Kees Diepeveen, Dries Verhoeven en Natasja van 't Westende.

Een andere nieuwe samenwerking gingen we aan met Gaudeamus Muziekweek. Samen organiseerden we een middag over het thema 'componeren voor choreografie'. De combinatie van gasten, artiesten van SPRING en Gaudeamus en het onderwerp van gesprek – de verschillende wijzen waarop choreografen en componisten samen het maakproces aangaan – was zeer rijk en draagt de potentie in zich om een nieuwe doelgroep (componisten en muziektheatermakers) aan SPRING te binden. Om dit echt goed te benutten is het voor een eventuele volgende samenwerking van belang dat beide partijen zich intensief zullen inzetten voor zowel de inhoud als de promotie voor de activiteit en er een kleine toegangsprijs wordt gevraagd aan om deelname minder vrijblijvend te laten zijn.

De SPRING Intensive programma's werden dit jaar voor het eerst geleid door Anne Breure en Lara Staal. Inspirerende gastdocenten die met hun naamsbekendheid ook weer nieuw publiek naar SPRING Academy meenamen.

4.1.2 Bestaande samenwerkingen

SPRING Academy had voor de derde keer op rij zijn 'campus' in Het Huis Utrecht. Een locatie en een samenwerkingspartner die goed aansluit bij de uitgangspunten van SPRING Academy. Het Huis biedt niet enkel de faciliteiten voor de werksessies en workshops, maar ook een levendige, culturele omgeving die aansluit op de actieve uitwisseling van ideeën en vaardigheden tussen kunstenaars en peers die tijdens SPRING Academy plaatsvindt. In de toekomst kan gekeken worden of we in de werving van deelnemers en in het open stellen van bepaalde activiteiten beter gebruik kunnen maken van het bestaande netwerk van Het Huis.

De samenwerking met de Universiteit Utrecht bleek voor het vierde jaar op rij zeer vruchtbaar. Er deden 47 studenten van de opleidingen theaterwetenschap (BA Media & Cultuur en rMA Media & Performance) mee aan SPRING Academy. Hun programma's werden samen met de docenten van de opleiding, Liesbeth Groot-Nibbelink en Sigrid Merx, ontwikkeld. Vanwege de grootte van de groep werden voor de bachelorstudenten 3 programma's op maat gemaakt waartussen de studenten konden kiezen. Ook traden vier docenten van het Media & Cultuur departement op als gastsprekers in verschillende programma's van SPRING Academy en vonden er een uitwisseling plaats met studenten van De Montfort University. De invoering van een passe-partout voor de deelnemende studenten had als resultaat dat zij nog meer voorstellingen van het festival bezochten dan andere jaren; een fijne, enthousiaste groep volgers van het festival.

Ook de samenwerking met de HKU, specifiek de master Scenografie, werd verder ontwikkeld. Een groep van 10 studenten bezochten het festival en volgden onder andere een workshop van Andrea Bozic en Julia Willems. Zij hadden gesprekken met verschillende makers en vormgevers van voorstellingen van SPRING. Voor de komende jaren ligt er nog terrein te winnen op het gebied van reflectie binnen het programma en mogelijkheden om de besproken thema's en het bestaande curriculum nog beter op elkaar te laten aansluiten. Ook zal er worden gekeken of uitwisselingstrajecten met en tussen andere opleidingen mogelijk zijn.

4.1.3 Voor de toekomst

In 2016 werden verschillende opiniestukken van Rainer Hofmann op de SPRING website gepubliceerd en gedeeld via social media. O.a. Festival Fellow Timotheus Vermeulen schreef een reactie op een van deze artikelen. Dit kunnen we uitbouwen, zodat we voor volgende edities van SPRING Academy het genereren van reflecties zowel voor, tijdens als na het festival, evenals het ontsluiten en het verslaan van de kennis en gesprekken die tijdens de Academy tot stand komen een grotere impact kunnen meegeven.

Daarnaast zullen we actief deelnemers moeten en blijven werven, zowel individuele deelnemers als samenwerkingen met scholen. Voor het komende jaar hebben Universiteit Utrecht Bachelor mediastudies, Hogeschool voor de Kunsten Utrecht Scenography, ArtEZ master muziektheater, Montfort University (Leicester, UK), Academy for Performing Arts Prague: DAMU, (Praag Tsjechië) en Ruhr-universität Bochum theaterwetenschap (Bochum, Duitsland) hebben laten weten studenten te laten deelnemen. Doordat er nieuwe opleidingen uit het buitenland zijn geworven, kan de gewenste uitwisseling met Nederlandse studenten plaatsvinden.

Ten slotte zullen we kritisch kijken naar de openbare activiteiten die nu wisselend in succes zijn qua publieksoptocht (matig bij 'componeren voor choreografie', goed en zeer goed bij het publieke interview met Tim Etchells en het City Symposium). Hierbij zullen we opnieuw kijken naar de beoogde doelgroep en welke onderwerpen en formats daar het beste bij aansluiten.

4.2 SPRING Open Academy

In 2016 organiseerden we een pilot met de naam SPRING Open Academy. Met SPRING Open Academy willen we een plek creëren waar publiek met een meer dan gemiddelde interesse voor podiumkunsten en de voorstellingen die SPRING presenteert. Voor de voorstelling kregen zij aanvullende informatie over de maker en de voorstelling en gaf zij handvatten om de kijkervaring te intensiveren en tools om een voorstelling nader te kunnen analyseren en te duiden. Na afloop van een voorstelling gaan deelnemers met elkaar in gesprek om samen onder leiding van docente Merel Heering te analyseren, te reflecteren en te reageren. Deze eerste

editie is inhoudelijk goed bevallen. Merel Heering wist haar kennis op een goede manier over te brengen en de deelnemers uit te dagen het gesprek met elkaar aan te gaan. Deelnemers waren enthousiast. Wel is duidelijk dat er een communicatieplan moet komen om te zorgen dat er voldoende aanmeldingen zijn. Voor volgende edities is dat een punt waarmee we aan de slag gaan.

4.3 Stadssymposium en Festival Fellow

In een uitverkocht Het Huis organiseerden SPRING en het Centre for the Humanities een stadssymposium over de relatie tussen esthetiek en activisme. Dramaturg Georg Weinand leidde de discussie tussen Mohammed al Attar (Downtown Cairo Arts Festival), Ine Gevers (Hacking Habitat), Ying Que (Casco) en de Festival Fellow, Thimoteus Vermeulen.

4.4 TM live: Uitholling van de kunsten

Theatermaker publiceerde in april een nummer over de uitholling van de kunsten. De sterke financiële druk, het gebrek aan publieke erkenning en de cultuurpolitiek hebben tot serieuze problemen geleid bij vele culturele organisaties en tot grote aantallen kunstenaars en mensen daar omheen met een burnout. Samen met Theatermaker organiseerde SPRING een discussie in het UCK die werd geleid door Patrick van der Hijden.

5. SPRING in Utrecht

SPRING zoekt op veel verschillende niveaus de verbinding met Utrecht. Aan de ene kant is de publieke ruimte een belangrijke speelplek en een blijvend interessant onderwerp in de producties. Nick Steur zorgde met A piece of two voor een plek voor concentratie middenin de stad, op het hectische Neude. Na zonsongang nam Katja Heitmann hetzelfde plein over met For iTernity, waarin ze het publiek uitnodigde om samen met haar de beelden van haar stervende zwaan te vangen tussen alle feestvierende mensen. Tim Etchells posterproject Vacuum Days Utrecht hing verspreid over de hele stad en heroverde met zijn uitnodigingen tot reflectie van de commerciële ruimte.

Aan de andere kant werkte SPRING ook samen met vele Utrechtse organisaties. De Stadsschouwburg Utrecht was het festivalcentrum, de vakgroep Media and Culture Studies van de Universiteit Utrecht was weer de belangrijkste partner in de SPRING Academy, waar ook de HKU deelnam. Het Huis was de locatie voor SPRING Academy en is onze partner bij de aanvragen voor Nieuwe Maker Subsidie bij het FPK. Het Centre for the Humanities organiseerde met SPRING een stadssymposium en nodigde samen met ons de Festival Fellow uit, een denker die binnen ons context programma reflecteerde op de kunst. Het Residenties in Utrecht programma verbond Jan Martens aan andere organisaties zoals Hacking Habitat en Het Huis. BAK en Gaudeamus Muziekweek co-programmeerden Nastio Mosquito resp. Maud Le Pladec en +/-,1=;X% van Jerzy Bielski en Sandra Aboua. SPRING presenteerde daarnaast ook premières van gezelschappen en makers uit Utrecht: Theater Utrecht en Dries Verhoeven.

6. SPRING on tour

De (co)producties van SPRING van de afgelopen vier jaar werden meer dan 600 keer gespeeld, in Europa en over de hele wereld. We willen hier één maker uit lichten, met wie SPRING intensief heeft samengewerkt met behulp van de FPK Nieuwe Maker Subsidie, incidentele subsidie van de gemeente Utrecht en het destijds door de EU-ondersteunde project Global City – Local City: Julian Hetzel. Gedurende heel 2016 organiseerde SPRING de tournees van vier van Julian Hetzels stukken langs verschillende Europese festivals en theaters.

Zijn volgende voorstelling Schuld fabrik is geproduceerd door het befaamde festival Steirischer Herbst in Graz. Inmiddels is het daar succesvol in première gegaan. SPRING en ook het Noorderzon Festival Groningen hebben deze performance-installatie gecoproduceerd en geprogrammeerd.

7. Very Now

Samen met Veem Huis voor Performance (Amsterdam) heeft SPRING een programma samengesteld van actuele makers die zich op het raakvlak van theater, dans en installatie-/beeldende kunst begeven. VERY NOW #1 liett het publiek kennis maken met een nieuwe generatie kunstenaars in het genre 'performance'. Deze kunstenaars staan met regelmaat afzonderlijk op (inter)nationale podia maar gaan nu voor het eerst in een gebundeld programma op tournee door Nederland. SPRING en Veem Huis voor Performance vinden het van groot belang om dit soort werk vaker te tonen in Nederland, ook buiten de grote steden.

De tournee van VERY NOW #1 ging op 1 december in Groningen (Grand Theatre, 1 en 2 december) van start en ging vervolgens naar Tilburg (De NWE Vorst, 8 en 9 december) om in Amsterdam (Veem House voor

Performance, 15 t/m 17 december) te eindigen. De volgende vijf voorstellingen waren onderdeel van VERY NOW #1:

Julian Hetzel - I'm Not Here Says The Void

Beeldende voorstelling over de fysieke vorm van angst waarin Julian Hetzel elementen uit theater, dans, beeldende kunst en minimale elektronische muziek combineert.

Rodrigo Sobarzo - Prins of Ne+works

Prins of Ne+works is een visueel manifest dat nieuwe ecologieën onderzoekt en het digitale en analoge vermengd tot één.

Oneka von Schrader - Panda Express

Installatie, theeceremonie en groepschoreografie die alle zintuigen en het woord 'uitproberen' een andere betekenis geeft.

Ola Maciejaska - TEKTON (alleen te zien in Amsterdam)

TEKTON is een verwijzing naar de mythe van Sisyphos en combineert storytelling, autobiografische elementen, urban folklore en 100 afbeeldingen van stenen.

Florentina Holzinger & Vincent Riebeek - Schönheitsabend (niet te zien in Amsterdam)

Waaanzin, extase, expliciete erotiek en een goed gedoseerde hoeveelheid camp.

Dit project is in de winst-verliesrekening meegenomen. Bezoekersaantallen zijn buiten beschouwing gelaten.

Veem en SPRING werken momenteel aan een opvolger voor Very Now # 1 en proberen een selecte groep Nederlandse theaters daarbij te betrekken voor een gezamenlijke aanpak.

8. SPRING Netwerken

SPRING werkt momenteel binnen twee netwerken die ondersteuning ontvangen vanuit het Cultural Programme van de EU: [DNA] Departures and Arrivals en Urban Heat.

Het doel van [DNA] is bij te dragen aan de ontwikkeling van de hedendaagse dans in Europa en bruggen te bouwen tussen kunstonderwijs en het professionele werkveld. [DNA] biedt training, research, creatie en presentatie van werk aan een grote groep jonge Europese dansers en choreografen van alle regionale en sociale achtergronden aan. De voorganger van [DNA], Départs, is onlangs door het directoraat-generaal Onderwijs en Cultuur van de Europese Commissie geselecteerd als een 'succesverhaal', een project dat 'zich onderscheidde door zijn impact, bijdrage aan de beleidsvorming, innovatieve resultaten en / of creatieve aanpak'.

Partners in het [DNA] project zijn:

Alkantara (Lissabon), Centre de Développement Chorégraphique (Toulouse), Hellenic Festival (Athene), Hebbel am Ufer (Berlijn), Kunstencentrum Vooruit (Gent), MDT (Stockholm), New Theatre Institute of Latvia (Riga), PACT Zollverein Choreographisches Zentrum NRW (Essen), Station Service for Contemporary Dance (Belgrado), Trafo House of Contemporary Arts (Budapest), en Zodiak Center for New Dance (Helsinki).

Tijdens SPRING 2016 werden de producties Schönheitsabend van Holzinger/Riebeek, Panda Express van Oneka von Schrader en Sons of Sissy van Simon Mayer gepresenteerd met ondersteuning vanuit [DNA].

Urban Heat, het project van het netwerk Festivals in Transition, biedt een intensief onderzoeksprogramma aan in verschillende Europese steden en in Cairo, waarbij wordt ingegaan op een scala aan vragen:

- Wat kunnen kunstenaars leren van activisme en de politieke en maatschappelijke strategieën van activisten?
- Hoe kunnen kunstenaars reflecteren op en discussiëren over hun eigen rol binnen de politieke en sociale ontwikkelingen?
- Hoe kunnen kunstenaars op effectieve wijze gebruik maken van technologie en sociale media om hun publieksbereik te vergroten en aan een community te bouwen?
- Wat zijn de nieuwe en actuele vormen van participatiekunst en community art?

Partners in het Urban Heat project zijn:

SPIELART festival (München) // Krakowskie Reminiscencje Teatralne (Krakow) // International Festival of Contemporary Theatre Homo Novus (Riga) // LIFT (Londen) // Baltic Circle International Theatre Festival (Helsinki) // Saal Biennaal (Tallinn) // Bunker – Festival Drugajanje (Maribor) // Lokal – International Theatre Festival Reykjavik (Reykjavik) // Centrale Fies – Drodesea (Dro). Associated partners: Alkantara Festival (Lissabon) // Downtown Contemporary Arts Festival (Cairo) // Reykjavik Dance Festival (Reykjavik).

We hebben de Nederlandse podiumkunstenaren Edit Kaldor, Anouk Nuyens en Sanja Mitrovic voor dit programma uitgenodigd. In 2016 werden de productie van Edit Kaldor en het City Symposium over esthetiek en activism ondersteund door Urban Heat.

SPRING maakt deel uit van een informeel Nederlands-Vlaams netwerk met als doel informatie over opkomende podiumkunstenaren uit te wisselen en tournees over de grens heen mogelijk te maken. De Partners in Vlaanderen: Concertgebouw Brugge, De Warande Turnhout, C-Mine Genk, Campo Gent, Kunst/Werk Antwerpen, STUK Leuven, kunstnerwerkplaats Pianofabriek, Brussel.

De Partners in Nederland: SPRING Utrecht, De Rotterdamse Schouwburg, ICK Amsterdam, De Brakke Grond Amsterdam, Het Veem House for Performance Amsterdam.

9. Internationale programmeurs

In samenwerking met Dutch Performing Arts realiseerden we een programma voor internationale gasten, dat bestond uit voorstellingen, debatten en netwerkmomenten. In twee discussieronden werd gesproken over kunst en activisme.

De gasten bezochten Nederlandse en internationale voorstellingen, en de makers en hun managers werden in de gelegenheid gesteld met programmeurs te spreken tijdens een netwerklunch.

10. Festivalcentrum

De belangrijkste functie van het festivalcentrum voor SPRING is ontmoeting van publiek, makers en festivalmedewerkers. In 2016 werd gekozen om een festivalhart te creëren in de verbouwde Stadsschouwburg Utrecht. Met de verbouwing van de beide zalen en het restaurant, technische aanpassingen in de foyers en Mevrouw Dudok, het nieuwe stadscafé op de begane grond met buitenterras, zijn er veel nieuwe mogelijkheden ontstaan voor SPRING om zich hier te presenteren.

Stadsschouwburg Utrecht is daarnaast ook de meest natuurlijke plek voor een festivalhart. Deels omdat we ons hier op een zichtbare manier kunnen presenteren, deels omdat een we de komende edities een groter deel van de programmering dan eerste jaren van SPRING hier zullen presenteren vanwege de nieuwe mogelijkheden van de Blauwe Zaal.

Mevrouw Dudok is met terras en goede zichtbaarheid vanaf de openbare weg een prachtige plek. Echter al deze factoren zorgen er niet automatisch voor dat ook het festivalhart bruist. Met Stadsschouwburg Utrecht zullen we aan de slag moeten om het festivalhart tot een succes te maken, door een concept te ontwikkelen dat meer aansluit bij het publiek van SPRING. Dit concept moet er voor zorgen dat we met het festival de stad een toegankelijk en aantrekkelijk festivalhart bieden waar je terecht kunt voor een maaltijd en een drankje voor of na de voorstellingen, (verdiepende) extra programmering en ontmoeting.

11. Marketing en communicatie

Na vier edities heeft SPRING als festival met een uniek en scherp profiel een eigen publiek opgebouwd. Dit publiek staat dicht bij de kern van het festival en is te omschrijven als 'kritische kenners'. Daarnaast trekt SPRING bezoekers die minder 'hardcore' zijn, maar wel een grote interesse hebben in podiumkunsten en aangevuld met 'stadsgebruikers' die met name de gratis toegankelijke kunstwerken in de stad bezoeken.

Het festival heeft een grote zichtbaarheid in de stad Utrecht door een wisselwerking van opvallende programmering in de openbare ruimte en een grote aanwezigheid van de marketing campagne. Ook online is het bereik van het festival sterk dankzij focus op online marketing.

Het is voor SPRING zaak om het bereikte publiek te behouden én (vaker) te laten terugkeren. Daarnaast is het vergroten en verbreden van het kernpubliek een pijler in de marketingstrategie voor komende jaren. Het succes van het afgelopen edities biedt kansen voor de marketing van SPRING 2017 en verder.

11.1 Strategie

In navolging van de scherpe (en geslaagde) keuze in 2015 heeft de marketingstrategie voor 2016 wederom één doelgroep als uitgangspunt genomen om zo de kernwaarden van SPRING (radicaal, experimenteel, hedendaags en avontuurlijk) gericht uit te dragen naar zowel bestaand als potentieel publiek. Die keuze resulteerde in het finetunen van bestaande communicatiemiddelen gericht op 'de kritische kenner' (frequente bezoeker, ervaren kijker, scherpe keuzes, loyaal). Bijvoorbeeld News & More (online community gericht op verdieping door middel van achtergrondartikelen, interviews en discussies over actuele thema's binnen podiumkunsten) en de passe-partout (toegang tot alle voorstellingen).

Hoewel de marketingstrategie vanuit één specifieke doelgroep vertrok, is de SPRING communicatie open omdat het festival niet vanuit een niche denkt en wil opereren. Naast de 'kritische kenner' werden samenwerkingen/partnerships en/of communicatiemiddelen geïnitieerd of versterkt om andere doelgroepen aan te spreken. Bijvoorbeeld de 'Welgestelde Cultuurnivoor' (samenwerking Stadsschouwburg Utrecht, nieuw educatie-project SPRING Open Academy) en 'de Jonge Kosmopoliet' (Instagram, life style bloggers uitnodigen).

Met programmering op de druk bezochte Neude kwamen 'stadsgebruikers' in aanraking met SPRING. Daarnaast werd elke locatie van SPRING aangekondigd met een mini-landmark, een toren/stellage die bezoekers en passanten van informatie voorzagen. Ook werden zogenaamde SPRING Guides ingezet, festivalmedewerkers die bij de verschillende installaties in de openbare ruimte mensen actief aanspraken en informeerden over SPRING. Dit alles bevorderde het bereik van een breed, Utrechts publiek dat normaal wellicht niet 1-2-3 in aanraking zou komen met hedendaagse podiumkunst.

Daarnaast richtte de marketingstrategie van SPRING zich op 'de professional', een kleine maar belangrijke doelgroep (programmeurs, festival- en schouwburgdirecties), en op kunstvakstudenten via SPRING Academy. Voor beide doelgroepen werden eigen communicatiemiddelen ingezet.

SPRING wil met open communicatie niemand uitsluiten. Letterlijk, want sinds afgelopen jaar wordt expliciet ingezet op de toegankelijkheid van het festival. Zo wordt in samenwerking met de locaties van SPRING rekening gehouden met minder validen in en rondom het gebouw of omgeving. Maar ook wordt via de website en in servicemails geïnformeerd over bijvoorbeeld het gebruik van (veel) tekst in de voorstelling of wanneer technische middelen, zoals een stroboscoop, worden ingezet.

SPRING houdt elk jaar een onderzoek onder de bezoekers. Het (kwalitatieve) publieksonderzoek via onderzoeksbureau Tevreden.nl over de afgelopen editie geeft geen directe aanleiding tot bijsturing van de marketingstrategie. Analyse op kwantitatieve gegevens verkregen via o.a. website, kaartverkoopgegevens e.d. worden wel meegenomen o.a. in het (verder) verscherpen van het prijsbeleid, maar er worden ook gegevens verwerkt in de online marketingstrategie.

12. Organisatie

Rainer Hofmann is algemeen directeur en artistiek leider. Samen met zakelijk leider Jeltsje In der Rieden vormt hij de directie van SPRING. Daarnaast bestaat het vaste team van 5 medewerkers uit festivalcoördinator Anne van der Weg (0,8 fte) en marketing & communicatiecoördinator Matthijs van Burg (0,8 fte). De functie van administratief financieel medewerker (0,6 fte) werd tot medio 2016 vervuld door Marijn Alders en vanaf medio 2016 tijdelijk door Vincent van Uggelen. Vanaf 1 februari 2017 Iris Vis de administratief financieel medewerker van SPRING. De organisatie van SPRING bestaat uit 5 vaste medewerkers. Totaal totaal fte vaste team: 4,0. Daarnaast is Karlien Vanhoonacker betrokken als artistiek adviseur en René Vlemmix als adviseur strategie en internationalisering.

Het vaste team werd in aanloop naar het festival met tijdelijke krachten uitgebreid: de productieafdeling met zes medewerkers en twee stagiairs, de marketingafdeling met vier medewerkers en twee stagiairs. SPRING Academy groeide afgelopen jaren dusdanig dat dit eigenlijk niet meer goed te behappen was door één medewerker. In 2016 is de coördinator bijgestaan door een productiemedewerker. Dit heeft de verwachte verlichting opgeleverd. De coördinator heeft zich hierdoor weer meer op de inhoud kunnen richten. Dit kwam de inhoudelijke kwaliteit uiteraard ten goede. SPRING Academy coördinator Aukje Verhoog heeft per januari 2017 het stokje overgedragen aan Zeynep Gündüz.

12.1 Bestuur

Het bestuur bestond in 2016 uit Max Merckx (voorzitter), Cees Vernooij (penningmeester), Barbara van Lindt, Hiske Arts en Lisa Skwirblijs. Lisa Skwirblijs trad eind 2016 af. Haar kritische en analytische blik maakte haar input op de beleidsplannen van grote waarde. Helaas kan zij haar werk met (oud-) studenten van de SNDO en haar studie niet combineren met het bestuur van SPRING. Op dit moment wordt gezocht naar geschikte vervanging.

Zaken waar het bestuur (naast alle reguliere zaken als het goedkeuren van jaarplannen, jaarrekeningen en begrotingen) zich in 2016 mee heeft beziggehouden is input leveren aan en feedback geven op het nieuwe vierjarenplan van SPRING.

Daarnaast stond de vernieuwde Code Cultural Governance op de agenda van het bestuur. Het bestuur behandelde de negen principes en ondernam (daar waar nodig) een aantal acties om transparantie te vergroten. Zo werden functies en nevenfuncties in kaart gebracht en werd er een jaarplanner gemaakt. Het bestuur van SPRING onderschrijft de principes van Code Cultural Governance.

De bestuursfuncties zijn onbezoldigde functies, de bezoldiging van de directie valt ruim binnen de WNT norm.

13. Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

13.1 Duurzaamheid

Afgelopen jaren was SPRING penvoerder voor het convenant Duurzame Evenementen Utrecht. Dit project eindigde op 1 januari 2016. SPRING deelde binnen dit netwerk kennis en ervaring met festivals en evenementen zoals Bevrijdingsfestival, Nederlands Film Festival en Tweetakt. Speerpunten van de festivals lagen op het gebied van drukwerk, energie en catering. Deze kennis en de relaties zijn uiteraard nog steeds aanwezig bij SPRING. Zo werd ook in 2016 de brochure gedrukt Core Uncoated papier (FSC Mixed), werkte SPRING weer samen met zoveel mogelijk lokale leveranciers en verblijven de gezelschappen van SPRING in het duurzame Hotel Mitland met een Green Key Gold. Daarnaast kreeg elke gast een leen-fiets om zich tijdens het festival te verplaatsen. Vanaf najaar 2016 neemt SPRING deel aan het pilotproject van de gemeente om als derde festival in Utrecht de Greener Festival Award te krijgen in 2017.

13.2 Toegankelijkheid

SPRING neemt deel aan een traject dat het VSB fonds heeft ingezet om toegankelijkheid bij festivals te vergroten. In het kader van dit project heeft Stichting 5D ons geadviseerd. In de paragraaf over marketing is beschreven tot welk beleid dit heeft geleid. In 2016 werden onze inspanningen beloond door de gemeente Utrecht met een nominatie voor de Toegankelijkheidsprijs.

13.3 Diversiteit

SPRING programmeert voorstellingen die horen in een cultureel divers programma. Kwaliteit en thema's blijven daarbij altijd de belangrijkste uitgangspunten. Voor THE COMMON PEOPLE van Jan Martens zijn we actief op zoek gegaan naar deelnemers met een niet Westerse achtergrond. Dit bleek lastiger dan gedacht. In 2017 wordt diversiteit een belangrijker thema voor SPRING. SPRING wil inzetten op het bouwen van een netwerk, daar waar het dat nu nog niet heeft; relaties die stevig geworteld zijn in 'gekleurde' gemeenschappen. Deze relaties kunnen geraadpleegd worden wanneer we op zoek zijn naar deelnemers voor projecten waar met amateurs gewerkt wordt, maar ook om geschikte panelleden voor Bar Talks te vinden. We gaan op zoek naar gelijkgestemden met bi-culturele achtergrond.

In 2016 nodigde SPRING een groep leerlingen van de MBO opleiding De Dansopleiding van ROC Midden Nederland. Veel van deze leerlingen hadden eenbi-culturele achtergrond. Voor hen stelden we een programma samen: zij zagen voorstellingen, performance installaties en volgden een workshop van Katja Heitmann. Voor veel van hen een eerste kennismaking met het soort werk dat SPRING presenteert. SPRING werkt zo ook aan een nieuw publiek. In 2017 nodigt SPRING De Dansopleiding weer uit voor een gelijksoortig traject.

Ook bij het aantrekken van zzp-ers, medewerkers en bestuursleden is er een voorkeur voor mensen met een achtergrond die nog niet vertegenwoordigd is in het huidige team/bestuur.

13.4 Fair Practice

Een groep kunstenaars uit België heeft onlangs het idee voor een Fair Practice Label gelanceerd. Dit label moet eerlijke compensatie en arbeidsomstandigheden voor kunstenaars en kunstwerkers stimuleren. Het is een manier voor kunstenaars en instellingen te komen tot een eerlijke en duurzame praktijk. In Nederland werden

afgelopen jaar verschillende bijeenkomsten rondom dit idee georganiseerd en Bussemaker heeft inmiddels laten weten open te staan voor een dergelijk idee. Vooruitlopend op het eventuele invoeren van dit label betaalt SPRING een eerlijke uitkoopsom. SPRING heeft dat vanaf het eerste jaar dat zij bestond (zoveel mogelijk) gedaan omdat SPRING een eerlijke en duurzame praktijk van groot belang vindt.

14. Financiën

14.1 Fondsen

SPRING is er wederom goed in geslaagd fondsen te werven bij (private) stichtingen. Naast de structurele subsidie van de gemeente Utrecht, provincie Utrecht, Fonds Podiumkunsten en het Cultural Programme van de EU, ontvingen we ook ondersteuning van het VSB Fonds, Fonds 21, Prins Bernhard Fonds, K.F. Hein Fonds, Fentener van Vlissingen Fonds, Prague Quadrennial 2015 en Fonds Podiumkunsten internationalisering. Vanaf 2016 steunt het Ammodo Fonds SPRING gedurende drie jaar met een bijdrage voor coproducties, waardoor SPRING zich nog sterker kan profileren als internationale coproducent.

Keerzijde van de vele fondsen die SPRING ondersteunen is dat het aanvragen bij al deze verschillende fondsen een tijdrovende taak is en om specifieke expertise vraagt. Deze expertise is inmiddels in de organisatie gewaarborgd, de tijdsdruk die het met zich meebrengt vraagt aandacht. Het werken met zoveel verschillende financiers betekent bovendien dat er veel verschillende verplichtingen zijn. Om te voldoen aan al deze verplichtingen en een kwalitatief hoogstaand en coherent festival neer te zetten blijkt elk jaar een ingewikkelde puzzel. Toch blijft het spreiden van risico's van belang om de kwetsbaarheid te verminderen.

14.2 Wijzer werven (scholing)

SPRING neemt deel aan het programma Wijzer Werven. Wijzer Werven wordt in opdracht van het ministerie van OCW uitgevoerd door het samenwerkingsverband Berenschot, Charistar en Van Dooren Advies. Het is een trainings- en coachingprogramma om ondernemerschap bij culturele instellingen te versterken.

Eén van de onderwerpen die SPRING onderzoekt is of we op een goede manier relaties kunnen opbouwen met bedrijven, om zo nog meer draagvlak te creëren maar ook meer financiële ondersteuning uit de markt te kunnen halen. In 2017 wordt dit traject doorgezet.

Alle sessies werden gevolgd door de zakelijk leider en het hoofd marketing. Een aantal sessies door het vaste team en een enkele sessie door het vaste team en zzp-ers die vaker voor SPRING opdrachten uitvoerden.

15. De toekomst

SPRING is erg blij dat het ingediende vierjarenplan zeer positief werd besproken door de gemeente Utrecht, provincie Utrecht en het Fonds Podiumkunsten. SPRING is vereerd dat het wordt gezien als één van de niet te missen festivals in de Nederlandse culturele infrastructuur.

De eerste editie van SPRING in de nieuwe Kunstenplanperiode duurt van 18 t/m 27 mei 2017. In deze editie presenteren we meerdere SPRING-coproducties, zoals nieuwe voorstellingen van de Kaap Verdische Marlene Freitas en de IJslandse Erna Ómarsdóttir. Het wordt een programma met een grotere internationale focus dan ooit, met meerdere producties van buiten Europa. Tegelijkertijd trekt het festival ook echt de stad in, zelfs tot buiten het centrum, met twee grote projecten van de Marokkaanse choreografe Bouchra Ouizguen en de Utrechtse theatermaker Julian Hetzel in Kanaleneiland.

Naast het festival begint SPRING ook aan een nieuw avontuur: SPRING in Autumn is een gezamenlijk project van SPRING en Stadsschouwburg Utrecht. We willen onze samenwerking intensiveren en onze publieksgroepen bij elkaar brengen. De eerste editie van dit minifestival vindt plaats van 19 t/m 21 oktober 2017 in de Stadsschouwburg en het Zocherpark. Het festival wordt geprogrammeerd, georganiseerd en gefinancierd door de beide partijen. Naast een internationaal programma presenteren we ook een nieuwe performance-installatie van de Utrechtse kunstenaar Dries Verhoeven.

Amsterdam, 22 maart 2017

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'M. Merx'.

Max Merx
Voorzitter bestuur SPRING